

Leerplicht / Doorstroompunt

Jaarverslag 2022-2023

Gemeente
Borne

Gemeente
Hengelo

Inhoud

1. Inleiding	pag. 3
Begrippenlijst	pag. 4
3. Leerplicht (4-18 jaar)	pag. 5
Voor wie?	pag. 5
Waarom?	pag. 5
Rol van de leerplichtambtenaar	pag. 5
Werkwijze	pag. 5
Aantal leerplichtigen	pag. 5
Wat hebben we gedaan en wat waren de speerpunten?	pag. 5
Casus	pag. 5
2.1 Verzuim	pag. 6
Het aantal meldingen verzuim van 2021-2023	pag. 7
Preventie	pag. 7
Thuiszitters	pag. 7
Optreden vanuit juridisch kader	pag. 8
2.2 verlof en vrijstelling	pag. 8
2.3 Regionale en landelijke ontwikkelingen	pag. 8
3 Doorstroompunt (voortijdig schoolverlaters) 18-23 jaar	pag. 10
Voor wie?	pag. 10
Waarom?	pag. 10
VSV convenant De Twentse Belofte 2020-2024	pag. 10
Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk	pag. 10
Schoolafwezigheid 18+	pag. 11
Het vinden van een arbeids- of BBL-plek	pag. 11
3.1 Cijfers voortijdig schoolverlaters	pag. 11
Wat is er aan de hand?	pag. 11
Landelijk aanvalsplan vsv	pag. 11
3.2 Ontwikkelingen	pag. 12
Twentse Belofte 3: Jongeren in kwetsbare positie	pag. 12
Twentse Belofte 5: Als school en werk (allebei) niet meer lukt	pag. 12
Wet inburgering	pag. 12
Corona	pag. 12
Casus	pag. 13
Definities	pag. 14

1. Inleiding

De gemeenten Hengelo en Borne willen jongeren kansen bieden om hun talenten te ontwikkelen en hun mogelijkheden te benutten. Een schoolloopbaan is daarbij cruciaal. De meeste jongeren doorlopen hun schoolloopbaan zonder al te grote problemen, maar dat geldt niet voor iedereen. Verzuimen op school, spijbelen of regelmatig ziek of te laat zijn, vormen vaak een eerste indicatie dat jongeren dreigen uit te vallen op school. Dit begint al op de basisschool. Kinderen die hier regelmatig niet aanwezig zijn, kunnen daarmee al een patroon ontwikkelen voor hun verdere schoolloopbaan. Veel jongeren zonder een diploma zijn ooit begonnen als spijbelaar. Jongeren zonder een diploma missen een zogenoemde startkwalificatie en hebben daardoor minder kansen op de arbeidsmarkt. Daardoor wordt het erg moeilijk om zelfstandig in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Het voorkomen en bestrijden van schoolverzuim is daarom een belangrijke taak van de leerplichtambtenaren. Scholen hebben een signaleringsfunctie en moeten leerplicht zo vroeg mogelijk betrekken bij de eerste signalen van verzuim.

Per 1 mei 2023 is de naam van het Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten veranderd in de naam Doorstroompunt.

Leerplicht en het Doorstroompunt zetten zich iedere dag in om schoolaanwezigheid te stimuleren, thuiszitten tegen te gaan en jongeren te begeleiden naar een positieve, zelfstandige toekomst. Samenwerking met jongeren zelf, ouders, onderwijs en ketenpartners is hierbij essentieel. Elke jongere heeft zijn of haar eigen verhaal, daarom proberen we ruimte te bieden voor maatwerkoplossingen en zetten we passende interventies in. De oplossing die voor de ene jongere passend is, is dat niet altijd voor de ander. Vanuit onze missie willen we alle jongeren in Hengelo en Borne een kans bieden in het onderwijs, zodat zij hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen. Met een doorlopende leerlijn van 5 tot 27 jaar willen we jongeren zo optimaal mogelijk ondersteunen en hen een steuntje in de rug geven daar waar nodig. Wanneer onderwijs niet mogelijk is zetten we in op ondersteuning richting arbeidsmarkt, andere vormen van participatie, zorg en/of hulpverlening.

Voor u ligt het jaarverslag Leerplicht/Doorstroompunt over het schooljaar 2022-2023 van de gemeenten Hengelo en Borne. Sinds het schooljaar 2008-2009 verzorgt de gemeente Hengelo ook de naleving en handhaving van de Leerplichtwet voor de gemeente Borne. De gemeente Hengelo voert voor de gemeenten Hengelo, Borne en Hof van Twente de activiteiten vanuit het Doorstroompunt uit. Deze gemeenten vormen samen de subregio Hengelo, als onderdeel van Doorstroompunt regio Twente. De gemeente Enschede is hiervoor de contactgemeente naar het Rijk. Twente is één van de 39 regio's in Nederland die zijn aangewezen voor de uitvoering van het Doorstroompunt. Twente is ingedeeld in vier subregio's (Enschede, Hengelo, Almelo, Oldenzaal) met vier trekkende gemeenten.

In dit verslag vindt u cijfers over schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten, informatie over de wetgeving en de kaders waarbinnen wordt gewerkt. Verder gaat het in op de ontwikkelingen en samenwerking binnen de regio Twente. Twee belangrijke aandachtspunten:

Twee belangrijke aandachtspunten:

- Ook dit schooljaar is ondersteuning geboden aan Oekraïense kinderen en jongeren. Op de diverse onderwijslocaties konden kinderen op een veilige plek terecht om leeftijdsgenootjes te ontmoeten, te leren en zich verder te ontwikkelen.
- Ook hadden we nog steeds te maken met de nasleep van Corona. Corona heeft een grote impact op de hele samenleving in het algemeen en specifiek op kinderen en jongeren. Een grote groep jongeren geeft aan dat corona hun leven negatief heeft beïnvloed. Online lessen, begeleiding op afstand, vervallen van stages. Met name in het MBO onderwijs hebben studenten de gevolgen van corona ondervonden. Corona heeft ook bijgedragen aan de landelijke stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters ten opzichte van voorgaande jaren. Wij verwachten dat de effecten de komende jaren een rol blijven spelen.

Begrippenlijst

Definities Leerplicht

Absoluut schoolverzuim: Een leerplichtig kind staat niet ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en heeft geen vrijstelling gekregen.

Luxe verzuim: Leerplichtige kinderen worden thuisgehouden uit luxe overwegingen zoals een vakantie of een uitstapje met het gezin en er is geen toestemming verleend door de directeur of de leerplichtambtenaar.

Relatief schoolverzuim: Verzuim van 16 uur gedurende een aaneengesloten periode van vier weken zonder geldige reden. Dit verzuim moet door scholen wettelijk gemeld worden bij DUO. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

Overig verzuim: Alle overige verzuim, dat minder is dan 16 uur in vier weken. Het gaat hierbij om veelvuldig te laat komen of spijbelen, verzuim gerelateerd aan (vermoedelijk) achterliggende problematiek en ziekte verzuim. De school kan hier een melding van maken, maar is dit wettelijk niet verplicht. Vanuit leerplicht vragen wij de scholen dit verzuim wel te melden, omdat er dan in een vroegtijdig stadium interventies ingezet kunnen worden.

Definities Doorstroompunt

Basisonderwijs (PO): het basisonderwijs is bestemd voor leerlingen van 4 tot en met 12 jaar

Speciaal basisonderwijs (SBO): Leerlingen die meer hulp nodig hebben met leren en opvoeding dan in het basisonderwijs kan worden geboden, kunnen naar het speciaal basisonderwijs. Dit valt ook onder het primair onderwijs.

(Voortgezet) Speciaal onderwijs (V)SO: Scholen voor (voorgezet) speciaal onderwijs zijn er voor leerlingen die lichamelijk of verstandelijk beperkt zijn en voor leerlingen die kampen met psychische- of gedragsproblematiek. Deze leerlingen krijgen in het (voorgezet) speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het reguliere onderwijs.

Voortgezet onderwijs (VO): Het voortgezet onderwijs is het reguliere onderwijs dat leerlingen na afronding van het basisonderwijs volgen. Leerlingen vanaf ongeveer 12 jaar gaan naar de middelbare school. Het voortgezet onderwijs duurt 4, 5 of 6 jaar, afhankelijk van welk niveau voortgezet onderwijs de leerling volgt.

Praktijkonderwijs (PRO): Praktijkonderwijs is een vorm van voortgezet onderwijs bestemd voor leerlingen met een leerachterstand. De leerlingen binnen het praktijkonderwijs zijn jongeren van 12 tot maximaal 18 jaar. De theorie in het vmbo is voor deze leerlingen te moeilijk. De school besteedt daarom vooral aandacht aan praktische vakken en vaardigheden.

Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO): MBO staat voor middelbaar beroepsonderwijs. Het MBO leidt leerlingen op om een bepaald beroep uit te oefenen.

2. Leerplicht (4-18 jaar)

Voor wie?

Vanaf hun vijfde jaar moeten kinderen in Nederland verplicht naar school. Tot zij 16 zijn geldt de leerplichtwet. Direct aansluitend gaat de kwalificatieplicht gelden voor alle jongeren die dan nog geen 18 jaar zijn en geen startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Ouders, voogden of verzorgers hebben de verplichting ervoor te zorgen dat kinderen vanaf 5 jaar staan ingeschreven bij een school en de school regelmatig bezoeken. In de praktijk gaan de meeste kinderen met 4 jaar naar school.

Waarom?

We willen dat jongeren kennis en vaardigheden ontwikkelen dat zij later nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven. Leerplicht draagt hieraan bij door het recht op onderwijs te waarborgen voor alle jongeren van 5 tot 18 jaar. Wanneer jongeren regelmatig of langdurig afwezig zijn, kan dit reden zijn tot zorg. School-afwezigheid is vaak een signaal van achterliggende problematiek van de jongeren zelf, het gezin en/of op school.

Rol van de leerplichtambtenaar

Het accent van de leerplichtambtenaar ligt op de **maatschappelijke zorgtaak**: die ruimte biedt voor een ondersteunende, begeleidende of verwijzende rol. Leerplicht heeft regelmatig met zorggezinzen te maken. Schoolafwezigheid en voortijdig schoolverlaten hebben dikwijls een onderliggende oorzaak (problemen in de thuissituatie, gezondheidsproblemen, financiële problemen). Rondom 'zorggezinzen' wordt regelmatig een MDO (multidisciplinair overleg) georganiseerd, waarbij leerplicht in samenwerking met betrokken ketenpartners de problematiek op meerdere leefgebieden inventariseert. Door deze integrale aanpak en het opstellen van een Plan van Aanpak streven zij ernaar deze jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen en 'binnen boord te houden'.

Daarnaast ligt het accent op de **preventieve taak**: gericht op het voorkomen van schoolafwezigheid. Hierbij valt te denken aan het geven van voorlichting op scholen, deelname aan het Zorg-AdviesTeam (ZAT) en het voeren van preventieve (verzuim) gesprekken met jongeren.

De repressieve taak: wanneer vanuit de maatschappelijk zorgtaak het schoolverzuim in vrijwillig kader niet wordt opgelost of bij jongeren de motivatie hiervoor ontbreekt kan leerplicht ouders en/of jongeren vanaf 12 jaar oproepen voor een (waarschuwend) gesprek, opmaken van een proces-verbaal of doorverwijzen voor een taakstraf naar Halt. Welk instrument wordt ingezet is afhankelijk van het soort schoolafwezigheid, het aantal uren en de situatie.

Leerplichtambtenaren volgen twee keer per jaar een actualiteitendag om hun inhoudelijke kennis actueel te houden.

Werkwijze

Methodisch Aanpak Schoolverzuim (MAS)

Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te

voorkomen. Een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. Deze aanpak is beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS).

De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, HALT-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop.

In 2017 is de MAS ontwikkeld door Stichting Halt, Ingrado, het Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming in samenwerking met het werkveld. Het doel van de aanpak is:

- Terug/toeleiding naar een passend onderwijs programma.
- Vroegtijdig inzet van (jeugd) hulpverlening.
- Ketensamenwerking en daarmee een effectievere aanpak van schoolverzuim.
- Maatwerk. De aanpak is licht waar het kan en zwaarder waar het nodig is.

De leerplichtambtenaren werken op basis van de MAS.

Preventief verzuimspreekuur

Leerplicht organiseert in samenwerking met het onderwijs preventieve verzuimspreekuren waarbij de leerplichtambtenaar preventief in gesprek gaat met leerlingen wanneer er sprake is van beginnend schoolafwezigheid. Doel is om schoolaanwezigheid in de toekomst te stimuleren. Een preventieve aanpak van schoolafwezigheid op school start bij aandacht en waardering voor schoolaanwezigheid.

Aantal leerplichtigen

	Schooljaar 2021/2022	Schooljaar 2022/2023
Hengelo	10.742	10.884
Borne	3.518	3.683

Wat hebben we gedaan en wat waren de speerpunten?

In het schooljaar 2022-2023 is blijvend ingezet op preventie, samenwerking met ketenpartners en ondersteunen van kwetsbare jongeren. Als er afstemming nodig is, zijn er korte lijntjes tussen Jeugd en Gezin (jeugdconsulent) en Leerplicht. Dit schooljaar is de schoolaanwezigheidskaart voorbereid en is wederom ondersteuning geboden aan Oekraïense kinderen en jongeren. Ook hadden we nog steeds te maken met de nasleep van Corona.

Preventie

- Van belang is dat scholen in een vroegtijdig stadium schoolafwezigheid en zorgen melden, zodat eerder acties ingezet kunnen worden. Schoolbezoeken door leerplichtambtenaren en deelname aan zorg-adviesteams (ZAT's) leveren hieraan een bijdrage.
- De leerplichtambtenaren hebben zitting in ZAT's op scholen voor primair- en voortgezet onderwijs. Multidiscipli-

naire teams komen bij elkaar, met als doel te signaleren en zorg te bieden bij de problematiek van jongeren en hun leefwereld. Door vroegtijdig in te zetten van passende interventies kan toename van zorg worden voorkomen. Een multidisciplinair team bestaat uit professionals vanuit het (speciaal) onderwijs, het welzijnswerk, de jeugdzorg, de gezondheidszorg en de politie. Zij werken structureel samen om kinderen en jongeren met (vermoedens van) emotionele, gedrags-, ontwikkelings- en/of schoolleerproblemen en hun gezinnen en scholen te ondersteunen.

- Iedere leerplichtambtenaar heeft een aantal scholen waarvoor hij vast aanspreekpersoon en sparringpartner is. Hij of zij is de schoolcontactpersoon. Waar nodig participeren zij ook in de Zorg-Advies Teams van deze scholen (ZAT's). Dit bevordert de zichtbaarheid van de leerplichtambtenaar en de onderling samenwerking.
- Langdurige schoolafwezigheid begint dikwijls bij ziekteverzuim. Leerplichtambtenaren zijn hier alert op en maken hierover in samenwerking met de scholen en jeugdartsen afspraken. Leerplicht, scholen en onderwijs werken intensief samen om (geoorloofd) schoolafwezigheid vroegtijdig in beeld te krijgen en voortijdig schooluitval te voorkomen.
- Leerplichtambtenaren houden preventieve gesprekken op scholen. Als leerlingen hebben verzuimd worden zij na een aantal keren naar het spreekuur verwezen.

Onderwijs voor Oekraïense kinderen en jongeren

Alle kinderen en jongeren hebben recht op onderwijs en ontwikkeling. Kinderen en jongeren in Oekraïne hebben door oorlog huis en school moeten verlaten, hun leven staat op zijn kop. Het recht op onderwijs gaat dan een belangrijke rol spelen zodat kinderen op een veilige plek verder kunnen leren en ontwikkelen. Daarnaast kunnen ze in contact komen met leeftijdsgenootjes en biedt het deze kinderen structuur in een moeilijke periode. Vanuit de maatschappelijke zorg hebben ook dit jaar gemeenten en onderwijs samengewerkt om voor deze kinderen een onderwijsplek te regelen.

De Oekraïners die in de gemeenten Hengelo en Borne verblijven en ouder zijn dan twaalf jaar gaan naar school op het ISK Erasmus (Almelo) of het ISK Stedelijk Lyceum (Enschede). Een ISK is een Internationale Schakelklas en is bestemd voor jongeren tussen de 12-18 jaar die net in Nederland zijn komen wonen. De jongeren gaan voor circa twee jaar naar het ISK om de Nederlandse taal te leren. Daarna stromen zij door naar regulier onderwijs. De kinderen van 4-12 jaar gaan naar de Horizon (Hazenweg, Hengelo).

De Leerplichtwet is ook voor Oekraïners van toepassing.

Casus

"Tim, 17 jaar, is herhaaldelijk bij Leerplicht in beeld gekomen. Hij komt veelvuldig te laat en is ongeoorloofd afwezig. Hulpverlening is in eerste instantie leidend (regisseur Jeugd en Gezin is in beeld en er volgt een verwijzing voor hulp), omdat hij zich behoorlijk afsluit voor iedereen. Vanuit Leerplicht wordt in eerste instantie het dossier afgesloten, omdat hulpverlening prioriteit heeft. Helaas heeft de hulpverlening onvoldoende effect op zijn schoolaanwezigheid en wordt hij om deze reden opnieuw gemeld bij Leerplicht en volgt er een verwijzing naar Halt. Hoewel het Halt-traject positief wordt afgesloten, neemt het verzuim daarna weer toe. Hulpverlening is op een gegeven af geschaald naar

Wijkracht, er is geen regie meer vanuit Jeugd en Gezin, maar het lukt hem niet om conform het rooster aanwezig te zijn. Vanwege het aanhoudende verzuim, wordt er een proces-verbaal opgemaakt. Naar aanleiding van het onderzoek in verband met het ongeoorloofd schoolverzuim kan namelijk de conclusie getrokken worden dat Tim zelf verantwoordelijk is voor het schoolverzuim. Moeder is niet verwijtbaar, ze probeert goed contact te onderhouden met school, maar is niet bij machte om Tim op school te krijgen. De vader van Tim is niet in beeld. Ondanks de nodige interventies vanuit school, een positief afgesloten Halt-traject en waarschuwingen van de leerplichtambtenaar, lukt het Tim niet om zijn gedrag te veranderen. Hulpverlening is lange tijd leidend geweest in de aanpak van het schoolverzuim, maar dit is niet toereikend gebleken om het schoolverzuim te doen stoppen. Er volgt een zitting bij de rechtbank en Tim krijgt een Jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd voor twee jaar, zodat er zicht blijft op zijn ontwikkeling en verdere toekomstperspectief."

2.1 Verzuim

Schoolaanwezigheid

Leerplicht is vooral gericht op het herstellen van de schoolgang. Vaak spelen er allerlei problemen waardoor naar school gaan niet lukt. Bijvoorbeeld wanneer kinderen opgroeien in een moeilijke thuissituatie of wanneer er sprake is van mentale problematiek bij jongeren. We kijken dan vooral wat er nodig is om die problemen weg te nemen en een jongere te helpen om de schoolgang te verbeteren. Handhaven kan soms helpen om een situatie te doorbreken. Maar passende hulp bieden is beter. In Twente investeren we in een andere aanpak "van verzuim naar schoolaanwezigheid".

Dit schooljaar is de schoolaanwezigheidskaart voorbereid. In het schooljaar 2023-2024 wordt de schoolaanwezigheidskaart geïntroduceerd. Een leerling die passend onderwijs volgt, krijgt de kans om zich optimaal te ontwikkelen en zich voor te bereiden op zijn toekomst. In Twente streven we daarom voor alle leerlingen naar zoveel mogelijk deelname aan het onderwijs. Daarom verleggen we de focus van schoolverzuim naar schoolaanwezigheid. Dit doen we op basis van de regionale visie schoolaanwezigheid. Het is meer dan alleen een naamswijziging. Bij schoolaanwezigheid gaat het over de onderwijsdeelname en daarmee onderwijstijd van alle leerlingen. Door het monitoren van de onderwijstijd op het niveau van de school, de klas én de leerling maken we zichtbaar waar extra steun nodig is. Het doel: alle leerlingen optimaal laten profiteren van het onderwijs dat we in Twente bieden. Voor meer informatie zie Schoolaanwezigheidskaart (twentsebelofte.nl).

Samenwerking leerplicht/doorstroompunt-ROC van Twente

Leerplicht/Doorstroompunt en het ROC van Twente hebben in schooljaar 2022-2023 de samenwerking voortgezet om van elkaars expertise gebruik te maken en jongeren beter te kunnen bedienen. De meeste meldingen van schoolafwezigheid komen van het MBO onderwijs. Doorstroompunt zit een (aantal dagdelen) fysiek op locatie van het onderwijs. Hierdoor zijn de lijntjes tussen partijen korter, kunnen meer contactmomenten met jongeren plaats vinden en zijn per opleiding vaste aanspreekpunten. Leerplicht zit op afspraak fysiek op locatie. Leerplicht/doorstroompunt kunnen de preventieve verzuimspreekuren van elkaar overnemen. Tevens wordt de samenwerking met het Team Bijzondere Instroom (TBI) van het ROC versterkt voor wat betreft (zorg) leerlingen die weer terug willen keren naar het MBO.

Het aantal meldingen verzuim van 2021-2023

	Hengelo		Borne	
Verzuim naar soort	2021 / 2022	2022 / 2023	2021 / 2022	2022 / 2023
Absoluut verzuim	3	12	1	1
Relatief verzuim				
Aantal jongeren	370	451	74	120
Waarvan:				
• 16 uur of meer per 4 weken (18-)	508	254	96	80
• 16 uur of meer per 4 weken (18+)	128	154	0	0
• Verzuim 18+ gedurende minimaal 4 aaneengesloten schoolweken	12	25	0	8
• Overig verzuim; minder dan 14 uur in 4 weken	44	37	19	36
• Luxe verzuim	12	10	0	0
Totaal aantal jongeren	373	463	75	121
% verzuim t.o.v. leer- en kwalificatieplichtigen	3,47%	4,25%	2,13%	3,29%

Toelichting op de cijfers

De verzuimcijfers komen uit de Twentse Onderwijs-Jeugdhulp monitor, opgesteld door Kennispunt Twente. Leerlingen kunnen in één schooljaar onder meerdere soorten verzuim geregistreerd worden. Het aantal meldingen ligt dus hoger dan het aantal jongeren.

Net als de afgelopen jaren blijft het totaal aantal verzuim meldingen stijgen. Genoemde verklaringen hiervoor zijn:

- De scholen volgen de verzuimkaart beter, waardoor meer meldingen worden gedaan.
- Ernstige psychische problematiek
- Multiproblematiek bij de doelgroep en hun ouders. Hiervoor zijn korte lijnen met de afdeling jeugd en gezin.
- Na-effecten corona (waaronder verkeerde studiekeuze, moeite met motivatie en concentratie, moeilijk terug kunnen komen in het ritme van school, negatief welbevinden).
- Komst van Oekrainers naar Nederland

Preventie

Om het aantal verzuimmeldingen te laten dalen, ligt onze prioriteit op preventie. Doel is dat er geen officiële melding gedaan hoeft te worden.

Aantal incidenten schooljaar 2022/2023

	Hengelo		Borne	
	2021 / 2022	2022 / 2023	2021 / 2022	2022 / 2023
Aantal incidenten	284	312	65	76

Onder incidenten vallen de preventieve werkzaamheden waaronder de verzuim gesprekken en telefonisch contact met ouders. Er kunnen meerdere incidenten rondom één kind geregistreerd worden.

Thuiszitters

Een thuiszitter volgens de landelijke definitie is: "Een leerplichtige jongere tussen de vijf en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht en die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt, zonder dat hij/zij ontheffing heeft van de leerplicht resp. vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander

onderwijs". De thuiszitter is de verzamelterm voor langdurig relatief verzuim langer dan vier weken en voor absoluut verzuim.

Sinds schooljaar 2017-2018 registreert leerplicht alleen het ongeoorloofd verzuim. Daarvoor werd ook het geoorloofd verzuim, vanwege bijvoorbeeld een langdurige ziekte, geregistreerd. Wettelijk gezien mag leerplicht alleen het ongeoorloofd verzuim registreren. De geoorloofde thuiszitters zijn wel in beeld bij de scholen en samenwerkingsverbanden. Leerplicht is vaak wel betrokken bij deze thuiszitters. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen waarover advies wordt gevraagd.

Landelijke Ontwikkelingen thuiszitters

Het kabinet stelt extra middelen beschikbaar om het aantal thuiszittende leerlingen te verminderen. De minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs wil ervoor zorgen dat de school voortaan sneller kan ingrijpen in belang van het kind. Zo komen er extra steunpunten, wordt het verzuimbeleid aangescherpt en komt er meer digitaal afstandsonderwijs. Het kabinet wil vanuit het passend onderwijs zogenoemde ouders jeugdsteunpunten opzetten. Deze onafhankelijke steunpunten informeren ouders en leerlingen onder meer over de ondersteuning in hun regio en over hun rechten en plichten. Deze steunpunten moeten ervoor zorgen dat het aantal leerlingen dat niet naar school gaat, vermindert. De minister wil dat scholen een goed verzuimbeleid hebben en zicht hebben op patronen van aan- en afwezigheid van leerlingen.

Spijbelen en een paar dagen afwezig zijn door ziekte kunnen namelijk al voorbode zijn dat een kind helemaal gaat uitvallen. Met het wetsvoorstel 'Terugdringen verzuim' regelt hij dat scholen voortaan de totale aan- en afwezigheid van hun leerlingen bijhouden. Nu hoeven scholen dat niet te doen als kinderen om een geldige reden afwezig zijn, zoals bij ziekte. Er komt digitaal afstandsonderwijs voor leerlingen die het niet lukt om naar school te komen en om te voorkomen dat zij uitvallen.

Zo kunnen ze digitaal aanhaken bij lessen van hun eigen school of krijgen ze gedigitaliseerde lessen van andere scholen. Op deze manier blijven leerlingen betrokken bij school en wordt de overstap van thuis naar het klaslokaal kleiner.

Informatie over het wetsvoorstel terugdringen verzuim (Bron: Rijksoverheid)

Het wetsvoorstel terugdringen verzuim komt voort uit de ambitie van de regering om toe te werken naar nul onnodige thuiszitters. Het voorstel heeft als doel om het verzuim beter in beeld te krijgen, te voorkomen en terug te dringen. Daarnaast beoogt het wetsvoorstel het aantal vrijstellingen op psychische of lichamelijke gronden terug te dringen ter bevordering van de onderwijs- en ontwikkelmogelijkheden van kinderen. Het wetsvoorstel terugdringen verzuim implementeert daarom vijf maatregelen:

1. Aanscherping van het verzuimbeleid op scholen;
2. Het registreren van alle soorten verzuim in categorieën;
3. Tijdig betrekken van de leerplichtambtenaar bij zorgelijk verzuim;
4. Verbeteren van het regionaal en landelijk zicht op verzuim;
5. Aanscherping van de procedure vrijstelling 5 onderdeel a (vrijstelling op basis van lichamelijke of psychische gronden).

Het wetsvoorstel is in behandeling. De internetconsultatie heeft plaatsgevonden en in januari 2024 is het advies door de Raad van State uitgebracht. De volgende stap is behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer.

Thuiszitters regio Twente

Het project Thuiszitters regio Twente is geïnitieerd door de Twentse Belofte als onderdeel van de ontwikkeltafel onderwijs- zorg. Het wordt breed gedragen door de SWV 23-01 (Twente Noord) en 23-02 (Twente Oost), de 14 Twentse gemeenten en ketenpartners. Het project heeft vier opbrengsten;

- de regionale visie schoolaanwezigheid
- de Thuiszitterstafel
- de inventarisatie van het aanbod in Twente voor jongeren met schoolverzuim en
- de proeftuin schoolaanwezigheid.

Bij leerlingen die ingebracht worden in de Thuiszitterstafel kan sprake zijn van zowel geoorloofd als ongeoorloofd schoolafwezigheid. Alle soorten afwezigheid betekenen verlies in lestijd.

Optreden vanuit juridisch kader

Wanneer vanuit de maatschappelijke zorgtaak het schoolverzuim in vrijwillig kader niet wordt opgelost of bij jongeren de motivatie hiervoor ontbreekt dan kan de leerplichtambtenaar een andere rol vervullen. Zij heeft de mogelijkheid over te gaan tot handhaving en kan hiervoor handhavingsinstrumenten inzetten. Welk instrument wordt ingezet is afhankelijk van het soort verzuim, het aantal uren verzuim en de situatie. Een strafrechtelijk traject willen we zoveel mogelijk voorkomen.

Instrumenten die ingezet kunnen worden zijn:

- HALT-interventie: bij beginnend verzuim en verwijtbaarheid
- Proces-verbaal: bij aanhoudend verzuim en verwijtbaarheid

Cijfers

	Hengelo		Borne	
Verzuim naar soort	2021 / 2022	2022 / 2023	2021 / 2022	2022 / 2023
Proces-verbaal relatief verzuim	14	11	1	1
Proces-verbaal absoluut verzuim	0	1	0	0
Proces-verbaal luxe verzuim	0	0	0	0
Haltstraf	8	9	1	2
Totaal	22	21	2	3

2.2 Verlof en vrijstelling

Verlof

Leerplicht heeft de bevoegdheid om in uitzonderlijke situaties verlof te verlenen buiten de reguliere vakanties om. Verlofaanvragen van minder dan 10 schooldagen, bedoeld voor de leerling waarvan één van de ouders vanwege de aard van hun specifieke beroep niet in staat zijn om in de reguliere vakantieweken vakantie op te nemen, worden door de directeur van de school in behandeling genomen. Daarnaast kan de directeur verlof verlenen wanneer sprake is van een bijzonder gebeurtenis zoals een huwelijk. De leerplichtambtenaar is hier niet bij betrokken.

Vrijstelling van de inschrijvingsplicht

De meeste ouders willen het liefst dat hun kind 'gewoon' naar school kan. Scholen en samenwerkingsverbanden spannen zich in om ieder kind een passende onderwijsplek te geven, met extra zorg en ondersteuning als dat nodig is. Maar naar school gaan, is niet voor elk kind vanzelfsprekend. Soms is er (nog) geen mogelijkheid om deel te nemen aan het onderwijs. Dan kan het nodig zijn om een vrijstelling van inschrijving aan te vragen van de leerplicht (artikel 5 onder a van de Leerplichtwet). Een onafhankelijke arts beoordeelt de situatie en brengt een sociaal medisch advies uit. Blijkt hieruit dat onderwijs niet haalbaar is, dan formaliseert de leerplichtambtenaar de vrijstelling. De arts is hierbij in contact met leerling en ouders, behandelaars en met de samenwerkingsverbanden. Daarnaast kunnen ouders vrijstelling van de inschrijvingsplicht aanvragen wanneer zij bedenkingen hebben tegen de richting van alle binnen de redelijke afstand van de woning gelegen scholen (art. 5b) of wegens schoolbezoek in het buitenland (art. 5c).

Op basis van artikel 15 kan vrijstelling verleend worden als de jongere ander onderwijs volgt. Een jongere vanaf 16 jaar kan worden vrijgesteld voor de kwalificatieplicht als op grond van bijzondere omstandigheden op andere wijze voldoende onderwijs wordt genoten. Bijvoorbeeld scholing door een werkgever of scholing bij een opleidingscentrum (niet zijnde een school volgens de leerplichtwet).

Aantal verleende vrijstellingen

	Hengelo		Borne	
School-vrijstelling	2021 / 2022	2022 / 2023	2021 / 2022	2022 / 2023
Vrijstelling art. 5a	17	16	1	1
Vrijstelling art. 5b	16	12	0	0
Vrijstelling art. 5c	8	12	0	1
Artikel 15	3	0	2	1
Totaal	44	40	3	3

Wel in ontwikkeling

Het project 'Wel in ontwikkeling' sluit aan bij het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en wil nieuwe beweging creëren in situaties die zijn vastgelopen of waarin jeugdigen zich onvoldoende ontwikkelen. Het gaat hierbij voornamelijk om de jongeren die door een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a van de leerplichtwet op medische of psychische gronden zijn vrijgesteld van de leerplicht. Het project is bedoeld om beter in kaart te brengen wat deze jongeren overdag doen. En of zij beter geholpen en/of begeleid zouden kunnen worden om tot een betere ontwikkeling te komen. In dit schooljaar is 'Wel in ontwikkeling' ingezet als een pilot vanuit het samenwerkingsverband. Een aantal casussen zijn opgepakt.

2.3 Regionale en landelijke ontwikkelingen

Nationaal Programma Onderwijs

Het ministerie van OC&W stelt ook in schooljaar 2022-2023 extra middelen beschikbaar (Nationaal Programma Onderwijs [NPO] gelden) om huidige generatie leerlingen en studenten alle kansen te geven op volwaardig onderwijs en een goede toekomst. Het Nationaal Programma Onderwijs is tijdens de coronacrisis in het leven geroepen. Het programma is een meerjarig plan en gericht op herstel én ontwikkeling van het onderwijs, op het inhalen én compenseren van vertraging, en op het ondersteunen van iedereen in het onderwijs die het moeilijk heeft.

De middelen mogen tot en met juli 2025 ingezet worden. In Hengelo en Borne zijn de middelen tot dusver met name ingezet op zorg en welzijn, jeugdhulpteams, schoolzorgondersteuners, extra jongerenwerk en extra schoolmaatschappelijk werk en op cultuureducatie. In Borne zijn de middelen ook ingezet op voorschoolse activiteiten. Zo is extra geld voor vve ingezet op deskundigheidsbevordering bewegingsonderwijs bij de kinderopvang. Zo wordt bijgedragen aan motorische ontwikkeling.

Mbo-verklaring voor Mbo-studenten zonder diploma of certificaat

Door de wet 'Versterken positie mbo studenten' kan een mbo-student die het mbo zonder een diploma of certificaat verlaat vanaf 1 augustus 2021 een mbo-verklaring krijgen. In de mbo-verklaring zijn de resultaten opgenomen die de student wél heeft behaald. De mbo-verklaring kan zo bijdragen aan het vinden van werk en/of terugkeer naar het mbo.

Jongerenperspectieffonds

Het hebben van schulden staat het perspectief van jongeren in de weg, waardoor zij niet verder komen in hun leven. Daarvoor is het Jongerenperspectieffonds (JPF). De JPF-aanpak

is een schuldenaanpak die aansluit bij jongeren én die bewezen effectief is.

De JPF-aanpak is een innovatieve aanpak gericht op het perspectief van jongeren met schulden.

Binnen onze aanpak zien wij het schuldregelen niet als einddoel maar als middel om te werken aan het ander perspectief. Binnen de JPF-aanpak ligt de focus niet op maximaliseren van de afloscapaciteit maar op het werken aan perspectief. Hierdoor kan een jongere bijvoorbeeld terug naar school of juist op school blijven maar toch schuldevrij worden.

In Hengelo wordt deze werkwijze in het komende schooljaar geïmplementeerd. Borne heeft al een werkwijze om jongeren te begeleiden. Borne heeft twee jongerencoaches. De JPF-aanpak wordt in de werkwijze van de jongerencoaches geïntegreerd.

Inclusiever onderwijs

Het ministerie van OCW streeft naar inclusiever onderwijs vanaf 2035. Waarbij alle kinderen en jongeren recht hebben op onderwijs, als essentiële stap naar volwaardige en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Ze willen dat realiseren door een inclusiever onderwijssysteem, waarbij jongeren met en zonder een extra onderwijssteuning samen naar school gaan. Dit betekent dat we onderwijs anders moeten inrichten dan we nu doen en er voldoende ondersteuningsmogelijkheden voor ieder kind aanwezig moet zijn om het onderwijs goed te kunnen volgen. Het onderwijs is momenteel zelf bezig met de vraag wat zij verstaan onder inclusief onderwijs.

Nieuwkomersonderwijs

Vanaf oktober 2023 is de wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs in werking getreden. Nieuwkomers hebben net als alle andere kinderen en jongeren recht op onderwijs. Door middel van nieuwkomersvoorzieningen wordt leerlingen een plek geboden als ze te lang op onderwijs wachten. Ook nieuwkomers in de leerplichtige leeftijd zijn, net als hun Nederlandse leeftijdgenootjes, leerplichtig. Hier is dus ook een rol voor de leerplichtambtenaren weggelegd.

3. Doorstroompunt (voortijdig schoolverlaters 18-23 jaar)

Met ingang van mei 2023 is de naam Regionaal Meld en coördinatiefunctie (RMC) gewijzigd in het Doorstroompunt (dsp).

Voor wie?

Jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie (HAVO/VWO/MBO niv.-2 diploma) zijn voortijdig schoolverlaters. Dit zijn jongeren die gedurende het schooljaar verzuimen, dreigen uit te vallen of al uitgevallen zijn in voorgaande schooljaren en niet meer terugkeren in het onderwijs. Voortijdig schoolverlaters vallen onder het Doorstroompunt (dsp). Daarnaast heeft het Doorstroompunt ook de taak om de doelgroep 'Jongeren in een Kwetsbare positie' te monitoren en te ondersteunen. Dit zijn huidige en oud-leerlingen afkomstig van het Praktijkonderwijs, Voorgezet Speciaal Onderwijs, Entreeonderwijs en VMBO Basis beroepsonderwijs. Voor deze doelgroep hebben de Twentse gemeenten in samenwerking met het onderwijs, Samenwerkingsverband Passend Onderwijs en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OC&W) een regionaal plan ontwikkeld 'De Twentse Belofte'. Voor meer informatie zie [Vroegtijdig schoolverlaten voorkomen, dat is Twentse Belofte!](#)

Waarom?

Samen willen we graag dat jongeren zich ontwikkelen tot zelfstandige inwoners die hun steentje kunnen bijdragen aan de maatschappij en zelf in hun onderhoud kunnen voorzien. Wanneer jongeren hun loopbaan succesvol afronden met een startkwalificatie maken zij meer kans op een goede duurzame plek op de arbeidsmarkt. Bovendien zijn zij dikwijls minder afhankelijk van een uitkering, zwaarder geïndiceerde zorg en minder gezondheidsproblemen. Dit maakt een goede aanpak van het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten noodzakelijk.

Het Doorstroompunt omvat de volgende taken:

- Een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen de 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben;
- Outreachend benaderen van jongeren en zorg dragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen. Deze begeleiding is gericht op terugleiden naar school, werk, een combinatie daarvan of een zorgtraject;
- Coördineren en initiëren van samenwerking tussen alle ketenpartners die te maken hebben met deze jongeren (onderwijs, zorg en arbeid) en het onderhouden van dit netwerk;
- Monitoren van de jongeren van 23 tot 27 jaar die zijn geholpen en het verzorgen van de nazorg.

VSV convenant De Twentse Belofte 2020-2024

In 2020 hebben de 14 Twentse gemeenten in samenwerking met onderwijsinstellingen een vernieuwd regionaal plan (2020-2024) vastgesteld voor de aanpak van voortijdig schoolverlaters en kwetsbare jongeren (16 tot 27 jaar). De Twentse Belofte 2020-2024 heeft als doelstellingen om:

- Het aantal voortijdig schoolverlaters terug te dringen
- Het percentage voortijdig schoolverlaters verhogen dat

- na 1 jaar weer terug naar school of aan het werk is
- Beter ondersteunen van jongeren voor wie de overstap naar vervolgonderwijs en/of arbeidsmarkt niet vanzelfsprekend is door hun achtergrond en daardoor meer risico oplopen
- Jongeren van 23 tot 27 jaar die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben extra te ondersteunen.

De vijf Twentse Beloften:

- Belofte 1: De overstap naar een nieuwe school.
- Belofte 2: Op school. Jongeren met een hogere kans op schooluitval worden op school extra ondersteund om zich te ontwikkelen en een startkwalificatie te halen.
- Belofte 3: Van school. Jongeren die zonder startkwalificatie van school gaan worden persoonlijk begeleid naar een passende vervolgstap.
- Belofte 4: Werkende jongeren die ondersteuning nodig hebben worden goed begeleid zodat ze aan het werk blijven en daarnaast ook blijven leren.
- Belofte 5: Als school en werk (allebei) niet meer lukt. Jongeren die niet meer op school zitten of aan het werk zijn worden benaderd en begeleid zodat ze terug kunnen naar school, aan het werk of allebei.

De huidige Twentse Belofte is met een jaar verlengd tot medio 2025, waardoor de nieuwe Twentse Belofte aansluit op de nieuwe wet van school naar duurzaam werk. Hierover later meer. In 2024 wordt een nieuwe Twentse Belofte 2025-2028 opgesteld.

Wetsvoorstel van school naar duurzaam werk

Het Rijk is bezig met de voorbereiding van de nieuwe wet van school naar duurzaam werk. Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs
2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar.
3. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk.
4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, Doorstroompunten en gemeenten op casus-niveau en bij een regionaal programma.

De internetconsultatie heeft plaatsgevonden. De wet wordt medio 2025 van kracht (naar verwachting). De lokale voorbereiding is in gang gezet.

Ad 1 Aanvullende loopbaanbegeleiding

Om aan de nazorgverplichting in de nieuwe wet te voldoen, is het ROC een pilot gestart met het 'Toekomsttraject'. Jongeren die wel een startkwalificatie behalen, maar die behoefte hebben aan een zachte landing worden in het toe-

komsttraject begeleid door een loopbaancoach vanuit het ROC. Ook het Doorstroompunt en Werkplein zijn bij deze pilot betrokken. Een mooie samenwerking vooruitlopend op de nieuwe wet.

Ad 2 Uitbreiding rol Doorstroompunt tot 27 jaar

In het wetsvoorstel is opgenomen om de wettelijke taak van het Doorstroompunt uit te breiden van 23 naar 27 jaar. Hierdoor krijgen we naar verwachting in 2025 meer mogelijkheden en middelen om beter zicht te krijgen op jongeren tot 27 jaar zonder startkwalificatie. Vooruitlopend op de nieuwe wet bieden de 14 Twentse gemeenten en het onderwijs (kwetsbare) jongeren tot 27 jaar passende ondersteuning in de begeleiding naar onderwijs, werk of zorg. In het kader van de Twentse Belofte 2020-2024 hebben zij hierover met elkaar afspraken gemaakt.

Schoolafwezigheid 18+

Schoolafwezigheid is een belangrijke voorbode voor schooluitval op latere leeftijd. Tot 18 jaar valt een leerling onder Leerplicht. Vanaf 18 jaar valt de student onder het Doorstroompunt. Doorstroomcoaches nodigen de 18+ studenten uit voor een gesprek om de achterliggende oorzaak van de afwezigheid te achterhalen. In overleg met

de student worden passende interventies ingezet. Op deze wijze proberen we het voortijdig schoolverlaten terug te dringen en/of te voorkomen.

Het vinden van een arbeids- of BBL-plek

De doorstroomcoaches werken samen met de adviseurs van het Werkplein en Mobiliteitsteam die jongeren ondersteunen bij het vinden van een goede arbeidsplek of BBL-plek. Zij richten zich samen met de doorstroomcoaches op het faciliteren van de aansluiting op de arbeidsmarkt voor jongeren zonder startkwalificatie.

3.1 Cijfers voortijdig schoolverlaters

In schooljaar 2022-2023 waren er 30.246 jongeren zonder startkwalificatie die het onderwijs voortijdig hebben verlaten. Dat aantal is ongeveer gelijk gebleven ten opzichte van het jaar ervoor, maar blijft onverminderd hoog. Te hoog. In Twente kwamen er 1.077 nieuwe schoolverlaters bij. We doen het in Twente nog steeds beter dan het landelijke gemiddelde, maar stijgen nog steeds in rap tempo naar het gemiddelde toe. In de subregio Hengelo zijn er 236 nieuwe schoolverlaters bijgekomen. Waarvan 172 in Hengelo, 29 in

Schooljaar 2022-2023	Nederland	Twente	Hengelo	Borne
Aantal voortijdig schoolverlaters	30.246	1.077	172	29
VSV-percentage schooljaar 2022/2023	2,38%	2,12%	2,72%	1,56%
VSV-percentage schooljaar 2021/2022	2,37%	2,04%	2,27%	1,68%
Percentage VSV-ers dat na 1 jaar nog niet aan het werk is of terug naar school (schooljaar 21/22)	40,55%	37,96%	41,1%	34,38%

Bron: DUO dashboard [Dashboards vsv en jikp \(rijkscloud.nl\)](#)
Borne en 35 in Hof van Twente.

Bij het grootste deel van de gemeenten in Nederland zie je een stijging in het aantal vsv'ers. In steden liggen de VSV percentages doorgaans hoger, dan in de kleinere gemeenten. Zo ook in Twente. Zie voor meer cijfers het DUO dashboard.

Ten opzichte van vorig jaar is er ook een stijging in de feitelijke aantallen in Hengelo. Onderstaande oorzaken worden genoemd voor de stijging van het aantal schoolverlaters. Ook heeft Hengelo te maken met jeugdbendes

Wat is er aan de hand?

Er blijkt een aantal belangrijke oorzaken te zijn voor het stoppen met school, oorzaken die elkaar versterken:

- Complexe persoonlijke problematiek
- Ongediplomeerde uitstroom naar werk vanwege de krappe arbeidsmarkt
- Meer jongeren gaan als ZZP'er aan de slag
- Na-effecten corona
- Niet passende studiekeuze

Landelijk aanvalsplan vsv

De minister schetst in zijn aanvalsplan vsv een aantal maatregelen om schooluitval te voorkomen en jongeren aan perspectief te helpen. Maatregelen die voor ons in Twente niet nieuw zijn, maar die opnieuw goed zijn bekeken. Doen we de goede dingen? Is een aanscherping van de Twentse

Belofte nodig? Er is een start gemaakt met het uitwerken van onderstaande met de betrokkenen in onderwijs, zorg en gemeenten uitwerken. De resultaten nemen we mee in de nieuwe Twentse Belofte.

Op de korte termijn:

- Oplossingen organiseren voor jongeren met complexe problematiek.
- Analyseren van welke opleidingen de werkende jongeren zonder diploma vooral komen. Zien we hier opvallende overeenkomsten en opleidingen?

Op de middellange termijn:

- Op scholen waar veel jongeren met complexe problematiek zitten, gaan onderwijs, zorg en gemeente een gezamenlijke aanpak ontwikkelen. Kennispunt bracht deze scholen al in beeld.
- Jongeren die een groter risico lopen om voortijdig school te verlaten, gaan onderwijs, zorg en gemeente al eerder samen begeleiden. Kennispunt bracht deze risicovolle stromen al in beeld.
- Op de opleidingen waar het voor een jongere aantrekkelijk is om te stoppen en te gaan werken, gaan we kijken hoe we dat kunnen voorkomen. Is het mogelijk om te werken én leren?
- Samen met werkgevers gaan we een plan maken hoe jongeren zonder diploma alsnog een diploma kunnen halen.

In overleg met het Regionaal Orgaan Zelfstandigen gaan we kijken hoe jonge ZZP'ers begeleid en geïnformeerd kunnen worden om hun positie op de arbeidsmarkt te verstevigen.

3.2 Ontwikkelingen

Twentse Belofte 3: Jongeren in kwetsbare positie

De doelgroep van Belofte 3 zijn jongeren die zonder startkwalificatie van school gaan en die persoonlijk worden begeleid naar een passende vervolgstap. Specifiek gaat het om jongeren uit het VSO, Praktijkonderwijs en Entree-onderwijs.

De Twentse gemeenten hebben ook in schooljaar 2022-2023 intensief contact met het VSO-Pro en Entree onderwijs wanneer jongeren 'risicovolle' overstappen maken naar vervolgonderwijs of arbeidsmarkt. Partijen informeren elkaar daar waar extra zorg wordt ingezet en er is sprake van interprofessioneel samenwerken met elkaar. Samen streven ze er naar om zoveel mogelijk maatwerk te bieden voor deze jongeren en een vangnet te creëren waarop zij kunnen terugvallen bij (dreigende) uitval. Het Doorstroompunt en het onderwijs hanteren één regionale aanpak voor geplande en ongeplande uitstroom van jongeren om de toestroom naar vervolgonderwijs en/ of arbeidsmarkt te verhogen (JIKP Intergrip).

Sluitend netwerk VSO-Pro jongeren

In het schooljaar 2022-2023 is het sluitende netwerk tussen VSO, Pro, gemeenten en andere ketenpartners gecreëerd om kwetsbare jongeren te ondersteunen, helpen en begeleiden. Samen willen we ervoor zorgen dat een jongere op een passende plek komt. We werken lokaal waar mogelijk en regionaal waar nodig, maar wel vanuit hetzelfde gedachtegoed om 'alle jongeren in Twente dezelfde kansen te geven en te werken met Toekomstplannen'. De Toekomstplannen moeten passend zijn bij de behoefte van de jongere waarbij gekeken wordt op welke 5 leefgebieden ondersteuning ingezet moet worden (onderwijs, vrije tijd, werk, zorg en welzijn, financiën).

In 2023 is gestart met werken met het Toekomstplan. Elke school in Hengelo en Borne heeft de eerste Toekomstplannen met en voor kwetsbare jongeren gemaakt. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld. De komende periode wordt het Toekomstplan doorontwikkeld. De behoeftes verschillen per school en per leerling. Wel willen we eenzelfde term en dezelfde leefgebieden gebruiken. Met elkaar blijven we in gesprek en zullen we leerbijeenkomsten houden.

In eerste instantie wordt het Toekomstplan gebruikt bij de overstap van PRO-VSO naar vervolgonderwijs, arbeid, beschut (of beschermd) arbeid en dagbesteding. Naast de scholen, krijgen ook Doorstroomcoaches hiermee te maken. Idealiter wordt dit in de toekomst ook gebruikt om ontwikkelingen binnen vervolgonderwijs, dagbesteding, beschutte arbeid en reguliere arbeid in kaart te brengen.

Twentse Belofte 5: Als school en werk (allebei) niet meer lukt

Jongeren die niet op school zitten of (gedeeltelijk) aan het werk zijn worden door het Doorstroompunt actief benaderd en begeleid, zodat ze terug kunnen keren richting onderwijs, werk of zorgtraject. Het betreft een doelgroep die bestaat uit jongvolwassenen tussen 18 - 27 jaar zonder startkwalificatie en die géén inkomen hebben of een inkomen tot € 473. Dikwijls worden ze ondersteund door hun ouders of vriend/vriendin. Deze jongeren hebben regelmatig te maken met tegenslagen op verschillende leefgebieden (multi-pro-

blematiek) waardoor het niet lukt om de prioriteit te leggen op school of werk.

In samenwerking met in- en externe ketenpartners wordt bekeken hoe ze school en/of werk weer kunnen oppakken. Afhankelijk van de problematiek hebben deze jongeren intensieve begeleiding nodig (systeemgericht). Om hen te stimuleren zichzelf verder te ontwikkelen wordt ingezet op een integrale aanpak waarbij zoveel mogelijk maatwerk wordt geboden. Op deze wijze willen wij deze jongeren meer perspectief bieden op een goede toekomst. Het is belangrijk om met deze jongeren in contact te blijven en ze te begeleiden richting een passende plek waarin zij zich verder kunnen ontwikkelen.

Wet inburgering

De nieuwe Wet Inburgering is in werking getreden op 1 januari 2022. Het doel van de Wet inburgering 2021 is dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk meedoen in Nederland. En dat ze daarnaast zo snel mogelijk werk vinden. De nieuwe wet heeft ook invloed op werkzaamheden van het doorstroompunt.

Men kan voldoen aan de inburgeringsplicht door het succesvol afsluiten van de inburgeringsroute, een diploma te halen van regulier onderwijs (vanaf vmbo of mbo 2 of hoger), of minimaal 8 jaar onderwijs in Nederland te volgen. Een entree opleiding heeft niet het gewenste taalniveau en is daarom niet vrijstellend voor de inburgeringsplicht (vmbo wel).

Een deel van de jongeren (18 jaar en ouder) die uitstromen uit een internationale schakelklas (ISK) kunnen met de nieuwe wet te maken krijgen. Datzelfde geldt voor jongeren die in een entree-opleiding zitten en jongeren die zonder startkwalificatie uitvallen uit een mbo-opleiding. Voor hen geldt dan de inburgeringsplicht.

Gemeenten nodigen jongeren die inburgeringsplichtig worden uit voor een zogenaamde 'Brede intake' om te bepalen wat de best passende inburgeringsroute is. Regionaal zijn er voor de Doorstroompunten, klantmanagers inburgering en leerplicht een aantal bijeenkomsten gehouden over de nieuwe wet. Daar is besproken wie aan zet is, hoe je elkaar vindt, etc. Een goede afstemming is noodzakelijk.

Corona

Tijdens de coronaperiode heeft het MBO veelal digitaal onderwijs aangeboden en was er sprake van vermindering van het aantal stageplaatsen. Jongeren hebben in gesprekken aangegeven dat digitaal onderwijs niet voor iedereen werkbaar was. Zij hadden problemen met motivatie en concentratie, een gebrek aan sociale contacten en negatief welbevinden. Hierdoor zijn achterstanden in de leerstof opgelopen, hadden ze last van psychische problemen en/of maakten jongeren een verkeerde studiekeuze, waardoor zij genoodzaakt waren voortijdig te stoppen met hun opleiding. Scholen hebben in deze periode meer maatwerk geboden en extra geïnvesteerd in de contacten met jongeren. Ook in schooljaar 2022-2023 zijn de effecten van corona nog steeds zichtbaar. De eerder genoemde NPO gelden worden ingezet om de effecten aan te pakken.

Casus

Sarah (19 jaar) woont zelfstandig. Ze is aangemeld voor Doorstroompunt omdat zij niet aanwezig was op de Entree opleiding. Sarah bleek kort na de aanmelding van school naar het Doorstroompunt al uitgeschreven van de opleiding. Een afspraak met een Doorstroomcoach had nog niet plaats gevonden. Bij het uitschrijven van de opleiding is de studiefinanciering gestopt. Sarah heeft op dit moment geen werk, waardoor zij geen inkomen heeft. Ze is inburgering plichtig.

Woning

De klantmanager inburgering van Sarah heeft contact opgenomen met Doorstroompunt. Met de klantmanager en de doorstroomcoach is een afspraak gepland. Tijdens dit gesprek komt naar voren dat Sarah dakloos wordt. De verhuurder krijgt geen toestemming van de gemeente voor kamerverhuur. Sarah moet binnen 2 weken de kamer verlaten.

Er dreigt een crisissituatie te ontstaan. De Doorstroomcoach neemt contact op met TOV (Humanitas onderdak voor jongeren tot 26 jaar) die een aanvraag neerlegt bij het T-team Jarabee. T-team is voor Dak en Thuisloze jongeren tot 26 jaar.

Na een korte casus overdracht heeft de T-team medewerker een afspraak ingepland met Sarah. Aansluitend gaan zij samen naar de kamer om wat spullen op te halen. De verhuurder heeft echter de sloten al veranderd waardoor zij niet naar binnen kunnen en Sarah geen toegang heeft tot haar spullen. HOD (Humanitas onder Dak) is benaderd en heeft een crisis plek voor Sarah. Daarnaast is er contact gelegd met het SJHT (Stichting Jongeren Huisvesting Twente). Zij hebben in Hengelo een kamer vrij. Sarah krijgt direct de sleutel.

De volgende dag wordt een afspraak gepland met de verhuurder en de gemeente (vergunningen) het T-team en Sarah. Daar blijkt dat er de vorige avond iemand in de woning is geweest (aan de hand van een beveiligingscamera). De verhuurder verdenkt Sarah, maar zij was op dat moment bij de crisisopvang. Sarah voelt zich niet (meer) veilig. Ze kan vier dagen bij de crisisopvang terecht. Vervolgens kan zij in haar nieuwe kamer bij het SJHT.

School

Sarah mag niet in Hengelo en Enschede naar school. Dit is een harde afspraak voorgesteld door de politie. Er hebben zich in het verleden zaken voorgedaan waarbij Sarah een negatieve invloed heeft gehad. Uit voorzorg voor de veiligheid van andere jongeren moest ze naar school op een locatie in Almelo. Sarah was het niet eens met dit besluit en is maar eenmalig naar school geweest. Nadat zij uitgeschreven is van de opleiding heeft zij zelf contact opgenomen met haar klantmanager inburgering.

De Doorstroomcoach heeft contact gelegd met ROC locatie Hengelo. Hier is na overleg gecommuniceerd dat zij niet gaan afwijken van de regel. Locatie Enschede is ook benaderd, maar ook daar willen ze haar niet toelaten door ervaringen uit het verleden. Sarah moet in Almelo naar school.

Samen met de Doorstroomcoach wordt een afspraak gemaakt met het ROC voor de Entree opleiding. Gezien Sarah inburgering plichtig is, is er bij een Entree opleiding een schorsing van de inburgering. Als je deze opleiding haalt en aansluitend een niveau 2 opleiding afrond, heb je voldaan aan de inburgering.

De Doorstroomcoach heeft overleg met ROC vestiging Almelo. Samen met de Doorstroomcoach heeft Sarah een intake. Er wordt toestemming verleend om te starten met de opleiding mits zij een toets maakt om het niveau te bepalen. Deze toets maakt zij minder goed dan verwacht. Hierdoor is uiteindelijk toch gekozen voor een aantal maanden inburgering waarna Sarah bij goed functioneren in september door kan stromen naar de Entree opleiding in Almelo.

Inkomen

Omdat er tijdens inburgering geen studiefinanciering verstrekt wordt heeft de klantmanager inburgering een aanvraag voor een uitkering opgestart en met een maand terugwerkend toegekend. Hierbij is gekeken naar de gezamenlijke stappen die gezet zijn richting school en de betrokkenheid van de gemeente. De voorkeur ging uit naar school en studiefinanciering in plaats van een uitkering op 19 jarige leeftijd.

De casus is een mooi voorbeeld dat een melding bij het Doorstroompunt ervoor zorgt dat een jongere in beeld is en waar nodig ondersteuning ingezet kan worden op verschillende leefgebieden door gemeente en door derden.

Definities

Basisonderwijs (PO): het basisonderwijs is bestemd voor leerlingen van 4 tot en met 12 jaar

Speciaal basisonderwijs (SBO): Leerlingen die meer hulp nodig hebben met leren en opvoeding dan in het basisonderwijs kan worden geboden, kunnen naar het speciaal basisonderwijs. Dit valt ook onder het primair onderwijs.

(Voortgezet) Speciaal onderwijs (V)SO): Scholen voor (voorgezet) speciaal onderwijs zijn er voor leerlingen die lichamelijk of verstandelijk beperkt zijn en voor leerlingen die kampen met psychische- of gedragsproblematiek. Deze leerlingen krijgen in het (voorgezet) speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het reguliere onderwijs.

Voortgezet onderwijs (VO): Het voortgezet onderwijs is het reguliere onderwijs dat leerlingen na afronding van het basisonderwijs volgen. Leerlingen vanaf ongeveer 12 jaar gaan naar de middelbare school. Het voortgezet onderwijs duurt 4, 5 of 6 jaar, afhankelijk van welk niveau voortgezet onderwijs de leerling volgt.

Praktijkonderwijs (PRO): Praktijkonderwijs is een vorm van voortgezet onderwijs bestemd voor leerlingen met een leerachterstand. De leerlingen binnen het praktijkonderwijs zijn jongeren van 12 tot maximaal 18 jaar. De theorie in het vmbo is voor deze leerlingen te moeilijk. De school besteedt daarom vooral aandacht aan praktische vakken en vaardigheden.

Middelbaar Beroepsonderwijs (MBO): MBO staat voor middelbaar beroepsonderwijs. Het MBO leidt leerlingen op om een bepaald beroep uit te oefenen.

Bezoekadres stadhuis
Burgemeester van der Dussenplein 1

Postadres
Postbus 18, 7550 AA Hengelo

Telefoonnummer
14-074

E-mail
gemeente@hengelo.nl

hengelo.nl

Gemeente
Hengelo